

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/278/2020
Identifikačné číslo spisu:	1299898573
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petríková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1299898573.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobcu V. N., bývajúceho v H., zastúpeného advokátskou kanceláriou SODOMA VULGAN, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Kominárska 2, 4, proti žalovanému V. G., bývajúcemu v H., zastúpenému JUDr. Beatou Kováčovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Drieňová 1087/37, o uloženie povinnosti inštalovať samostatný plynomer a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 9C/35/1999, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2019 sp. zn. 6Co/134/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. októbra 2016 č. k. 9C/35/1999-532 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému uloženia povinnosti zabezpečiť obnovenie dodávok plynu, samostatného vodomera a plynomeru na dodávku pitnej vody, plynu, zateplenie bytu, inštalovanie plynového kotla pre samostatné vykurovanie a ohrev teplej úžitkovej vody pre byt nachádzajúci sa na S., na prízemí p. č. XXXX. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v konaní nemal za preukázanú existenciu právneho titulu svedčiaceho žalobcovi, ktorý by vo svojom obsahu zahŕňal vznik a trvanie povinnosti žalovaného, ktorých uloženia sa žalobca voči nemu domáhal. Poukázal na závery rozsudku č. k. 14Co/334/2012-731 zo 17. decembra 2013, podľa ktorého priestory užívané žalobcom v spornom objekte nemajú právny status bytu (§ 62 zákona č. 41/1964 Zb.). Uviedol, že ak teda došlo k vydaniu výmerov, ktoré mali osvedčovať vznik nároku žalobcu užívať sporné miestnosti ako byt, tieto je nutné považovať za neplatné, nakoľko odporovali už v čase svojho vydania právneho stavu, kedy miestnosti v objekte na S. ul. neboli bytom, a preto nemohlo dôjsť k právnomu prideleniu bytu do užívania žalobcovi. Súd prvej inštancie mal za to, že za žiadnych okolností preto nemohlo dôjsť ani k premene práva jeho osobného užívania na nájom podľa § 871 zákona č. 40/1964

Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej ako „Občiansky zákonník“). Súd prvej inštancie tak dôvodil, že žalobca nemohol s úspechom vyvodzovať svoj nárok na užívanie sporných miestností ani z titulu nájmu obytnej miestnosti alebo miestností neslúžiacich na bývanie. Občiansky zákonník v rozhodnom čase okrem možnosti pridelenia bytu v zmysle ustanovenia § 154 ods. 1 síce poznal aj možnosť pridelenia obytnej miestnosti do osobného užívania (§ 190 ods. 1), avšak miestnosti užívané svojím usporiadaním a umiestnením nespĺňali obsahovú definíciu pojmu „obytné miestnosti“, pretože zákon vyžadoval, aby sa táto nachádzala v zariadeniach účelovo určených na trvalé bývanie, čo nebol prípad budovy na S. a nemožno hovoriť ani o osobnom užívaní miestností neslúžiacich na bývanie v zmysle § 196 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože išlo o garáže, ateliéry, skladiská a pod. Dôvodil, že žalobca nemohol svoj nárok odvodzovať ani z obsahu akejkoľvek zmluvy. Potom, ako sa stal žalovaný vlastníkom celej budovy, svedčali mu všetky vlastnícke oprávnenia podľa § 123 Občianskeho zákonníka. Medzi žalovaným a jeho právnym predchodcom nedošlo k uzavretiu žiadnej zmluvy, z obsahu ktorej by plynuli pre žalovaného akékoľvek povinnosti voči žalobcovi ohľadom užívaného priestoru, a preto ich žalobca užíval bez právneho titulu. Nakoľko súd prvej inštancie nemal za preukázanú existenciu relevantného právneho titulu, z ktorého by vznikla žalovanému povinnosť poskytovať žalobcovi v žalobnom petite navrhované plnenie, žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) uznesením z 29. novembra 2019 sp. zn. 6Co/134/2017 vo výroku I. odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 9C/35/1999-532 z 31. októbra 2016 čo do veci samej odmietol, vo výroku II. potvrdil výrok o trovách konania, vo výroku III. žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a v poslednom výroku rozhodol, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa § 358 CSP odvolanie nie je prípustné, ak smeruje iba proti odôvodneniu napadnutého rozsudku. Mal za to, že žalobca podaným odvolaním sleduje iba zmenu dôvodov rozhodnutia, odvolanie posúdil ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený (§ 386 písm. b/ CSP). Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie podané čo do výroku vo veci samej ako neprípustné odmietol podľa § 386 písm. b/ CSP. Odvolací súd sa ďalej nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že nevykonateľnosť žaloby a stratu jej opodstatnenia zavinil svojím konaním žalovaný tým, že v roku 2015 prebudoval sporné priestory na toalety. Odvolací súd mal z obsahu spisu za preukázané, že žalobca spolu s rodinou predmetné priestory opustil v roku 2005, čím konkludentne zanikol právny vzťah medzi stranami, na základe ktorého žalobca užíval predmetné priestory. Z uvedeného dôvodu zánik existencie sporného priestoru v roku 2015 nemohol mať vplyv na stratu opodstatnenia žaloby. Odvolací súd nespochybňuje tvrdenie žalobcu, že disponoval viacerými dokladmi, v ktorých boli užívané priestory v objekte na S. označené ako byt, resp. služobný byt, a že ich užíval v dobrej viere, že sú bytom, ktorý mu bol riadne pridelený. S ohľadom na súdno-aplikačnú prax a nesporný fakt, že k sporným priestorom neexistuje právoplatné rozhodnutie stavebného úradu, ktorým by boli účelovo určené na trvalé bývanie, muselo byť žalobcovi ku dňu podania žaloby zrejmé, že sporný priestor nemá z právneho hľadiska charakter bytu. Z uvedeného dôvodu sa nemohol s úspechom voči žalovanému dovolávať požadovaných plnení (zateplenie bytu, inštalovanie samostatného vodomera, plynomera a samostatného plynového kotla pre vykurovanie bytu). V súdnom prípade preto nemožno konštatovať ani výnimočnosť situácie a dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné procesne úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznať.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolaťel“) dovolanie. V dovolaní poukázal na § 420 písm. f/ CSP. Mal za to, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Dôvodil, že odvolací súd odvolanie odmietol, hoci z obsahu odvolania vyplýva, že bolo napádané aj pre nesprávnosť výroku. Zároveň namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, že skutkový záver odvolacieho súdu je v rozpore s obsahom spisu. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ v rámci svojho dovolania poukázal na § 420 písm. f/ CSP. Namieta nesprávnosť procesného postupu a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v tom, že odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu z dôvodu, že smerovalo proti dôvodom rozhodnutia súdu prvej inštancie dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu s odôvodnením, že v konaní nemal z a preukázanú existenciu právneho titulu svedčiaceho žalobcovi, ktorý by vo svojom obsahu zahŕňal vznik a trvanie povinností žalovaného, ktorých uloženia sa žalobca voči nemu domáhal. Žalobca vo svojom odvolaní uviedol, že podľa jeho názoru mal súd žalobu zamietnuť z dôvodu jej nevykonateľnosti, keďže počas konania došlo k zmareniu žaloby žalovaným, keď priestor prerobil na toalety, čím sa stratila samotná podstata žaloby. Vzhľadom na uvedené má dovolací súd za to, že odvolací súd správne konštatoval, že podľa § 358 CSP odvolanie nie je prípustné, ak smeruje iba proti odôvodneniu napadnutého rozsudku. A teda, že žalobca podaným odvolaním sleduje iba zmenu v dôvodoch rozhodnutia. Dovolací súd má za to, že uvedeným procesným postupom odvolacieho súdu nedošlo k zásahu do práva na spravodlivý súdny proces, ktorý by mal za následok vadu namietanú dovolateľom.

Vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti dovolací súd uvádza nasledovné :

12. V danom prípade dovolateľ namieta vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne

závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd. Z obsahu spisu má za preukázané, že žalobca spolu s rodinou predmetné priestory opustil v roku 2005, čím konkludentne zanikol právny vzťah medzi stranami, na základe ktorého žalobca užíval predmetné priestory. Z uvedeného dôvodu zánik existencie sporného priestoru v roku 2015 nemohol mať vplyv na stratu opodstatnenia žaloby. Odvolací súd nespochybňuje tvrdenie žalobcu, že disponoval viacerými dokladmi, v ktorých boli užívané priestory v objekte na S. označené ako byt, resp. služobný byt (Výmer o pridelení služobného bytu z 11.12.1989, Dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu z 11.12.1989, Výmer č. j. XXX/XX/XXX z 29.11.1990 vydaný Prevádzkarňou Obvodného národného výboru v Bratislave, Rozhodnutie bytového odboru Hlavného mesta SSR Bratislavy zo 16.7.1990), a že ich užíval v dobrej viere, že sú bytom, ktorý mu bol riadne pridelený. S ohľadom na súdno-aplikačnú prax a nesporný fakt, že k sporným priestorom neexistuje právoplatné rozhodnutie stavebného úradu, ktorým by boli účelovo určené na trvalé bývanie, muselo byť žalobcovi ku dňu podania žaloby zrejmé, že sporný priestor nemá z právneho hľadiska charakter bytu. Z uvedeného dôvodu sa nemohol s úspechom voči žalovanému dovolávať požadovaných plnení (zateplenie bytu, inštalovanie samostatného vodomera, plynomera a samostatného plynového kotla pre vykurovanie bytu). Dovolací súd vzhľadom na uvedené má za to, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

19. Vzhľadom na uvedené, nakoľko dovolanie dovolateľa vyplývajúce z § 420 písm. f/ CSP nie je dôvodné, dovolaciemu súdu neostávalo iné, ako dovolanie ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

20. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.